

گسترش اعتصابات کارگری و چشم انداز جنبش طبقاتی کارگران

سازمان فدائیان (اقلیت)

دوازدهم اردیبهشت هشتاد و هفت

سال جاری با گسترش اعتراضات و اعتصابات کارگری آغاز شده است. اگرچه تاکنون تنها حدود شش هفته از سال ۸۷ گذشته است و این مدت زمان کوتاه برای ارائه یک ارزیابی بالنسبه دقیق از چشم انداز جنبش طبقاتی کارگران می تواند ناکافی باشد، اما کم و کیف اعتراضات و اعتصابات کارگری در طی همین دوره کوتاه، و در بطن شرایطی که مشخصه اصلی آن، تشدید اختناق سیاسی، افزایش فشارهای اقتصادی، ادامه و تشدید تعرضات طبقه حاکم، علیه طبقه کارگر بوده است، چشم انداز امید بخش تری را فراروی اعتلاء جنبش کارگری می گشاید. مطالعه و بررسی اعتصابات کارگری در طی این دوره ولو کوتاه، به ما کمک می کند تا با واقعیت های جاری در جنبش کارگری، مطالبات کارگری، اشکال مبارزات کارگری و در یک کلام، شرایطی که جنبش کارگری در آن به سر می برد، به طور ملموس تر و دقیق تری آشنا شویم و ارزیابی خود را نیز بر متن این شرایط و واقعیت ها استوار سازیم.

در طی یک ماه و نیم اخیر، کارگران در سراسر ایران، به تجمعات اعتراضی و اعتصابات متعددی دست زده اند که برای سهولت کار، در اینجا ما تنها سه نمونه از این اعتصابات، که در عین حال از مهمترین اعتصابات کارگری در سال جاری می باشند را مورد بررسی قرار می دهیم.

اعتصاب کارگران کشتی سازی ایران صدرا

اعتصابات اخیر در شرکت ایران صدرا بوشهر، زمانی آغاز شد که کارفرمای این شرکت، بیش از ۴۰۰ کارگر کشتی سازی را که مدت قرارداد آنها تمام شده بود، در آخرین روزهای سال ۸۶ اخراج کرد. کارفرما به این بهانه که "ماهیت کار کشتی سازی و سکو سازی، سفارشی و غیر دائمی است و از میزان سفارش ها کاسته شده است" اما در واقع به منظور واگذاری امور شرکت به پیمانکار و کاهش هزینه های خود، دست به اخراج کارگران زد.

با اعلام این خبر، کارگران اخراجی از نخستین روزهای سال ۸۷، تجمعات اعتراضی خود را در برابر کارخانه آغاز کردند و در ادامه آن، در برابر استانداری بوشهر، دست به تجمع زدند و خواستار بازگشت به کار و تضمین شغلی خود شدند. اگرچه به کارگران وعده داده شد که به مشکل آنان رسیدگی می شود، اما از آنجا که هیچگونه اقدام عملی در این مورد صورت نگرفت، اجتماعات اعتراضی کارگران اخراجی در برابر نهادهای دولتی و کارخانه، به تناوب ادامه یافت.

کارگران اخراجی، حتی یک بار هم از ورود کارگرانی که هنوز در شرکت کار می کردند، به کارخانه جلوگیری به عمل آوردند. با وجود آنکه اجتماع اعتراضی کارگران در روز ۲۴ فروردین به شدت سرکوب شد و نیروهای انتظامی و اطلاعاتی، شماری از کارگران را بازداشت نمودند، اما کارگران که می دانستند کار، برای همه کارگران هست و از نیت واقعی کارفرما مبنی بر واگذاری امور شرکت به پیمانکار که نتیجه بلافصل آن قطع مزایا و عدم رعایت حداقل های مصرح در قانون کار بود، آگاه بودند، زیر بار اخراج نرفتند.

کارگران اطلاع داشتند که شرکت ایران صدراعلاوه بر آنکه ساخت و نصب پنج سکوی نفتی و حفاری را در دستور کار خود دارد، قرارداد ساخت ۲۴ کشتی بزرگ کانتینربری و نفتی رانیز منعقد نموده که هنوز ساخت آنها آغاز نشده است، از اینرو به هیچ وجه حاضر نبودند در برابر تصمیم کارفرما کوتاه بیایند و پیگیرانه بر مطالبات خود پای فشردهند. اجتماعات اعتراضی مکرر کارگران، استمرار مبارزه و پیگیری کارگران برای بازگشت به کار از یک سو، و احتمال گسترش اعتراضات کارگری و تسری آن به دیگر بخش های این شرکت، سرانجام مسئولین استان را که قبلا دستور سرکوب کارگران را صادر کرده بودند، وادار ساخت که با مصوبه ای، کارفرما را به بازگرداندن کارگران به سرکار مکلف سازد و در عین حال به ظاهر متعهد شدند که کارخانه را از لحاظ تأمین سفارش تولید نیز مورد حمایت قرار دهند. بدین ترتیب تجمعات اعتراضی کارگران که نزدیک به یک ماه ادامه داشت، نتیجه داد. در اثر استمرار مبارزه و پیگیری کارگران اخراجی، قراردادهای جدیدی با کارگران بسته شد و کارگران موفق شدند از ۲۷ فروردین، دوباره به سرکار برگردند. شایان ذکر است که این قراردادها نیز سه ماهه است و این احتمال وجود دارد که کارفرما در پایان سه ماه، مجددا دست به اخراج کارگران بزند. کما این که در سال گذشته نیز به همین شیوه عمل کرده است.

اعتصاب کارگران لاستیک سازی البرز (کیان تاپر)

اعتصابات کارگران لاستیک سازی البرز در سال جاری نیز چه از لحاظ خواست ها و چه در مورد انگیزه ها، در واقع ادامه اعتصابات و اعتراضات آنان در اواخر سال گذشته است و به نحو لاینفکی با آن گره خورده است. اعتصاب متجاوز ۱۲۰۰ کارگر لاستیک سازی، زمانی آغاز شد که کارفرما نه فقط چهار ماه حقوق کارگران را نپرداخته بود، بلکه به بهانه نداشتن مواد اولیه، تصمیم به انحلال کارخانه و اخراج کارگران گرفت. در برابر این اقدام ضدکارگری، کارگران لاستیک سازی، هم در آغاز و هم در ادامه اعتصاب خود، دست به ابتکارات جالبی زدند و در حین مبارزه و مقاومت متحدانه خود، از اشکال و شیوه های سودجستند که در ثمر بخش شدن اعتصاب و مقاومت کارگران در برابر سرمایه داران موثر واقع شد. یکی از ابتکارات کارگران، پوشیدن کفن بود.

کارگران با پوشیدن کفن به طور دستجمعی، از همان آغاز اعتصاب، عزم خویش به ایستادگی و مقاومت تا پای جان را به سرمایه داران اعلام کردند. کارگری که چهار ماه حقوق نگرفته است، کارگری که دستمزدش کفاف هزینه اش رانمی دهد، کارگری که خودش و خانواده اش در شرایط بسیار بد معیشتی و در فقر و بدبختی و گرسنگی به سر می برند، کارگری که در زندگی کنونی اش هیچگونه تأمینی دیده نمی شود، کارگری که با داشتن کار، به مرگ تدریجی محکوم شده است و حالاهم کارفرما تصمیم گرفته است وی را اخراج نماید، با پوشیدن کفن، به سرمایه داران و دولت حامی آن ها اعلام کرد که هیچ هراسی از مرگ ندارد و زندگی سراپا خفت و بدبختی وی نیز چندان بهتر از مرگ نیست. کارگر لاستیک سازی البرز با این اقدام سمبلیک، به کارفرما و حامیان آن فهماند که دیگر کارد به استخوانش رسیده است و دارد از پای در می آید. کفن پوشی کارگر لاستیک سازی معنای دیگری نداشت جز آنکه اگر قرار است از پای در آید، همان بهتر که با مسبب بدبختی خویش چنگ در چنگ شود و در رویارویی با آن ها از پای در آید. هزار و یک دلیل واقعی و ساده، به کارگر نهیب می زند، در این رویارویی، وضع از این که هست بدتر نمی شود. تشدید فشارهای

فزاینده اقتصادی و معیشتی بر گرده این کارگران- و بسیاری از کارگران دیگر- به مرحله ای رسیده است که کارگران بارها و به زبان های مختلف، شرایط زندگی حقارت آمیز کنونی را که نظام سرمایه داری بر آنان تحمیل نموده است، نفی کرده اند و به صراحت گفته اند که در این نبرد و رویارویی چیزی ندارند که از دست بدهند.

اما این، یگانه ابتکار کارگران کیان تایر در جریان مبارزه و مقاومت طولانی مدت آنها نبود. کارگران لاستیک سازی (کیان تایر) به محض آن که از تصمیم کارفرما به انحلال کارخانه باخبر شدند، کارخانه را به اشغال خویش در آوردند و شبانه روز به محافظت از کارخانه پرداختند. بدین ترتیب بیست شبانه روز متوالی، تمام کارگران در کارخانه ماندند و کسی کارخانه را ترک نمی کرد، مگر برای استحمام که آن هم به نوبت انجام می شد و کارگران به کارخانه بازمی گشتند. پس از آن که فرمانداری اسلام شهر رسیدگی به خواست های کارگران را پذیرفت و به کارگران قول داده شد که مطالبات آن ها پرداخت و تولید از سر گرفته شود، کارگران نیز کارخانه را ترک کردند. با این همه، این وعده ها هم توخالی از آب در آمد. بیست روز از سال ۸۷ هم گذشته بود که هنوز نه از پرداخت مطالبات کارگری خبری بود و نه از تهیه وام توسط کارفرما برای تأمین مواد اولیه و راه اندازی تولید! لذا، تجمعات اعتراضی کارگران در محوطه کارخانه ادامه یافت. کارگران با تجمع و روشن کردن آتش در محوطه کارخانه، به اعتراض خود ادامه می دادند تا این که روز ۲۴ فروردین، وقتی که کارخانه، ظاهراً به دلیل بدهکاری به بانک و سازمان تأمین اجتماعی پلمب شد، کارگران نیز بی معطلی مبارزات اعتراضی خود را به بیرون از کارخانه کشاندند و با آتش زدن لاستیک و مواد زائد کارخانه، جاده تهران- اسلام شهر را مسدود ساختند. کارگران لاستیک سازی با این اقدام و تجمع خیابانی، نه فقط توانستند توجه بسیاری از مردم اطراف کارخانه را به اعتصاب خود جلب نمایند، بلکه همچنین توانستند پیام اعتصاب خویش را از طریق سرنشینان و سائل نقلیه در این جاده، به گوش سایر کارگران و زحمتکشان نیز برسانند.

به دنبال این اقدام شجاعانه کارگران، نیروهای سرکوب انتظامی و لباس شخصی های زیادی که از قبل در ساختمان های اطراف مستقر شده بودند شمار آن ها بسیار بیشتر از کارگران بود، ابتدا سعی کردند از نزدیک شدن جمعیت هزار نفره ای که در پی اقدام کارگران، در محل جمع شده بودند، به اعتصاب کنندگان جلوگیری نمایند و سپس به طور وحشیانه ای به کارگران یورش بردند و به ضرب و شتم آنان پرداختند. کارگران نیز به داخل محوطه کارخانه پناه بردند، در حالی که تردد چند دستگاه بولدوزر و کامیون های آتش نشانی در محل نیز، تعجب کارگران را برانگیخته بود. همین که هوا اندکی تاریک شد، بولدوزرها نیز به کار افتادند. با تخریب دیوار کارخانه، نیروهای سرکوب به درون کارخانه ریختند و به جان کارگران افتادند و پس از دستگیری و بازداشت شمار زیادی از کارگران، آنها را به پاسگاه احمد آباد مستوفی منتقل کردند. با این وجود، روز بعد، دهها تن از کارگران، همراه اعضاء خانواده کارگران دستگیر شده، در اعتراض به بازداشت کارگران، ابتدا در برابر دادگاه چهار دانگه و سپس در مقابل پاسگاه احمد آباد دست به تجمع زدند و خواستار آزادی کارگران شدند.

رژیم جمهوری اسلامی و دستگاه سرکوب آن نیز چاره ای نداشت جز آن که کارگران را آزاد کند و با گرفتن تعهد از کارگران، آنها را آزاد نمود.

نکته مهم در این کشاکش و رویارویی این است که به رغم یورش وحشیانه به کارگران و بازداشت اکثریت کارگران، اما از آنجا که هم کارفرما و هم دولت حامی وی، به عزم و اراده راسخ کارگران به ادامه پیکار پی برده بودند، راه

دیگروگزینه دیگری جز عقب نشینی نداشتند. از این رو به فوریت دوماه حقوق عقب افتاده کارگران را پرداختند و پذیرفتند که کارخانه ادامه کاری داشته باشد و تمام ۱۲۰۰ کارگر این کارخانه، به کار باز گردند. نیروهای سرکوب که از ۲۴ فروردین، با تخریب دیوار، کارخانه را به اشغال خود در آورده بودند، روز ۳۰ فروردین مجبور به ترک کارخانه شدند. آخرین خبرها حاکی از آن است که مواد اولیه نیزولوبرای مدت کوتاهی، برای تولید فراهم شده و کارگران از صبح روز شنبه هفتم اردیبهشت ماه، شروع به کار کرده اند.

پدیده منحصر به فرد و جالبی که در جریان اعتصاب و مقاومت کارگران لاستیک سازی رخ داد، امتناع غرورانگیز مأموران آتش نشانی از اجرای دستور فرمانده یگان های ضد شورش بود. شش مأمور آتش نشانی که شجاعانه از ریختن آب جوش بر سر کارگران خودداری نموده و آب را به روی آسفالت خیابان ریختند، مورد غضب فرماندهی نیروی سرکوب قرار گرفتند و به جرم اقدام حمایتی از کارگران، بازداشت شدند.

اعتصاب کارگران شرکت نیشکر هفت تپه

اعتصابات کارگران شرکت نیشکر هفت تپه در سال جاری نیز، ادامه سلسله اعتصابات این کارگران در سال گذشته است. آخرین اعتصاب کارگران هفت تپه در سال گذشته به تاریخ ۱۳ اسفند ۸۶ برمیگردد که در آغاز، ۱۷۰۰ کارگری بر دست از کار کشیدند و ظرف دو روز، اعتصاب تمام بخش های این شرکت را دربرگرفت. بیش از ۳۰۰۰ کارگر، با خواست پاداش آخر سال، پرداخت دوماه حقوق عقب افتاده و حق ایجاد سندیکای کارگری، بطوریکه پارچه دست به اعتصاب زدند. هزاران کارگر اعتصابی که از شایعه فروش زمین های زراعی و اخراج دوهزار کارگر این شرکت و واگذاری آن به پیمانکار، در نگرانی دائمی بصری بردند، بارها در برابر دفتر مدیریت دست به تجمع زدند. نمایندگان کارگران با حفظ هوشیاری و آگاهی رسانی بموقع به کارگران، تمام تلاشهای کارفرما و نیروهای اطلاعاتی، برای ایجاد تفرقه و دودستگی در میان کارگران و شکست اعتصاب را خنثی ساختند.

باینهمه از آنجاکه تا پایان سال ۸۶ تنها یک ماه از حقوق معوقه به کارگران پرداخت شد، کارگران از ۲۰ فروردین ۸۷ بار دیگر اعتصاب یکپارچه خود را آغاز کردند و خواستار تحقق مطالبات خود شدند. کارگران در طی هشت روز اعتصاب مداوم که با تجمعات اعتراضی در برابر دفتر مدیریت همراه می شد، بار دیگر توانستند تلاش های سرکوب گرانه و تفرقه انگیز هیأت مدیره و عمال ریزودرشت آن را خنثی سازند. در طی این اعتصاب، کارگران بارها توسط نیروهای سرکوب و اطلاعاتی مورد تهدید قرار گرفتند. به منظور ارباب، خبرچینی و تدارک سرکوب، انبوهی از لباس شخصی هابه میان کارگران اعزام شدند. یکی از اعضاء هیأت مدیره بنام ابوالعباسی، رسماً کارگران پیشرو و فعال را تحت فشار قرار داده بود که از کارگران بخواهد به اعتصاب پایان دهند. اما هیچکدام از این ترفندها مؤثر واقع نشد و کارگران اعلام کردند که تا پرداخت کامل مطالبات خود، به اعتصاب و مبارزه ادامه خواهند داد.

آخرین اقدام ارباب گرانه بمنظور ایجاد جورعب و وحشت در میان کارگران و عقب راندن آن ها، احضاریه هائیت که از سوی دادگاه انقلاب دزفول، برای پیشروان و نمایندگان کارگران این شرکت فرستاده شده است. این احضاریه هابرای فریدون نیکوفرد، علی نجاتی، محمدحیدری، جلیل احمدی و رمضان علیپور، که سال گذشته نیز به جرم دفاع از حقوق کارگران و پیگیری مطالبات کارگری، دستگیر و پس از چندین هفته بازداشت، با سپردن وثیقه های سنگین آزاد شدند،

ارسال شده است و از آنان خواسته شده است که در تاریخ ۳۰ اردیبهشت، خودرا به دادگاه انقلاب دزفول معرفی نمایند.

مطالبات کارگری، اشکال مبارزات کارگری و چشم انداز جنبش طبقاتی کارگران

نیازی به توضیح این مسأله نیست که مطالبات کارگری، همانطور که در اعتصابات مورد بررسی ماهم دیده می شود، جز خواست تشکل کارگری و سندیکا، عموماً مطالباتی هستند که کارگران در واکنش و برای مقابله با یورش طبقه سرمایه دار به سطح معیشت کارگری و برای پیشگیری از تعرضات بیشتر این طبقه، مطرح کرده اند و مطالبات دفاعی محسوب میشوند. به رغم دفاعی بودن مطالبات کارگری اما، ما شاهد روندهای مثبتی در مبارزات کارگری هستیم که از جمله می توان به رویکرد پیش از پیش کارگران به اعتصابات طولانی مدت، تجمعات اعتراضی مداوم، درگیر شدن بیش از پیش خانواده های کارگری با مبارزات کارگران، استفاده از تاکتیک اشغال شبانه روزی کارخانه و کاربست روشهای مبارزاتی دیگری مانند آتش زدن لاستیک و ایجاد راه بندان، برای جلب توجه و حمایت سایر کارگران و زحماتشان اشاره نمود.

از نکات مهمی که در عین حال وجه مشترک اعتصابات مورد بررسی ماهم هست، استمرار مبارزه و پی گیری کارگران برای تحقق مطالبات خویش است. کارگران، با اراده راسخ و امیدواری بیشتری، در مقابل کارفرما می ایستند. نحوه مقابله کارگران با کارفرما دولت و خنثاسازی تاکتیک های تفرقه افکنانه آن ها نیز در عین آنکه نشان دهنده آگاهی کامل کارگران از امور کارخانه و اهداف ضدکارگری کارفرما دولت حامی آن است، در عین حال بیان گرهوشیاری کارگران بویژه پیشروان کارگریست که به رهبران عملی مورد اعتماد کارگران تبدیل شده اند. امروز اگر کارگری در جریان اعتصاب و مبارزه دستگیر و بازداشت شود، حتی اگر رژیم برای ارباب سایر کارگران، مهر ضدانقلاب هم بر کارگر دستگیر شده بزند، اینطور نیست که آب از آب تکان نخورد و یاسایر کارگران نسبت به آن بی تفاوت بمانند. برعکس، وضعیت جنبش کارگری امروز به جایی رسیده است که کارگران آشکاراً و فعالانه در اینگونه مسایل دخالت می کنند، برای آزادی رفقای خود، دست به تجمع و اعتراض می زنند، از نمایندگان مورد اعتماد خود دفاع و حمایت می کنند و از این بابت هیچ ترسی به خود راه نمیدهند.

باید در نظر داشت که گسترش اعتصابات و اعتراضات و ارتقاء اشکال مبارزاتی کارگری، در شرایطی صورت می گیرد، که تعرضات طبقه حاکم علیه طبقه کارگر ادامه یافته و تشدید شده است. افزایش نرخ تورم و بالا رفتن مداوم قیمت ها در سال جاری از یک سو، و ناچیز بودن دستمزدهای کارگری از سوی دیگر، عموم کارگران و خانواده های کارگری را به فقر و گرسنگی و تنگدستی کشنده ای سوق داده است. بارها از زبان کارگران شنیده ایم که از تأمین خورد و خوراک و حتی تأمین نان و چند تا سیب زمینی و تخم مرغ نیز عاجزند. از سوی دیگر میزان اخراج ها و بیکاری سازی کارگران در سال جاری، به نحو حیرت آوری افزایش یافته است. در همین یک ماهی که از سال ۸۷ می گذرد، در بروجرد بیش از هزار کارگر اخراج شده اند، در قزوین هزار کارگر، در خراسان رضوی هفتصد، اراک، سفز و عسلویه نیز هر کدام سیصد کارگر اخراج شده اند. بنا به آمار انتشار یافته در سایت های وابسته به رژیم، در فروردین ماه بیش از پنجاه هزار کارگر یعنی روزانه متجاوز از ۱۶۷۰ کارگر از کار اخراج شده اند.

علاوه بر تشدید فشارهای اقتصادی، اختناق سیاسی نیز تشدید شده است. احضار و بازداشت و فشارهای سیاسی که علیه

کارگران و پیشروان کارگری اعمال می شود، بیش از پیش افزایش یافته است.

درست در دل این شرایط سخت و دشوار و تشدید فشارهای اقتصادی و در متن این اخراج ها و بازداشت ها و تشدید اختناق و فشارهای سیاسی است که کارگر صدای اعتراض اش را ستر کرده است و در این آغاز سال، استوارتر و مصمم تر وارد عرصه نبرد شده است. شرایط سخت و طاقت فرسای موجود، راه دیگری در برابر کارگران نگذاشته است جز آن که با عزمی قاطع برای نبرد آماده باشند و تا پای جان علیه سرمایه داران و مناسبات ظالمانه موجود بجنگند.

کمیت مبارزات و اعتصابات کارگری در همین آغاز سال، روندی روبه افزایش را نشان می دهد، که این مبارزات در اشکال متنوعی بروز نموده و با ابتکارات کارگری توأم بوده است. نارضایتی توده کارگران از وضعیت موجود فوق العاده افزایش یافته است. کارگران دیگر تاب تحمل مشکلات و وضعیت موجود را ندارند و پیوسته به اعتراض و اعتصاب روی می آورند. اگر جنبش کارگری و اعتصابات کارگری در همین مسیر و به همین شکلی که در آغاز سال جاری خود را نشان داده است، ادامه پیدا کند- که دلیلی بر نفی این روند وجود ندارد- معنای آن این است که اعتصابات کارگری بیش از پیش گسترش خواهد یافت و جنبش کارگری وارد مرحله نوینی از اعتلاء می شود که علائم آن را در همین دوره کوتاه نیز می توان مشاهده کرد.

این واقعیت بر کسی پوشیده نیست که تشدید سرکوب و اختناق سیاسی و قلع و قمع جنبش کارگری و دیگر جنبش های اجتماعی که رسالت آن بردوش دولت احمدی نژاد قرار گرفته بود، تا بدان وسیله، رژیم جمهوری اسلامی را از بحران برهاند، باشکست روبرو شده است.

در حال حاضر، علاوه بر رشد و بالندگی جنبش کارگری، جنبش دانشجویی نیز سیر بالنده ای را طی می کند. جنبش معلمان نیز پس از یک دوره کوتاه کم تحرکی نسبی، روند رو به گسترش خود را آغاز کرده است. جنبش زنان نیز از این شرایط برکنار نخواهد ماند. تک جوش های اعتراضات توده های شهری نیز اندک اندک افزایش پیدا می کند و بر وسعت و دامنه مبارزات توده ای افزوده خواهد شد. تردیدی نیست که تشدید تضادهای طبقاتی و نارضایتی عمومی، و نیز گسترش اعتصابات کارگری و اعتراضات توده ای، در درون هیئت حاکمه نیز شکاف خواهد انداخت. علائم اولیه ی شکاف در درون هیئت حاکمه را نیز از هم اکنون می توان در مشاجرات تند لفظی و اختلاف میان مسئولین حکومتی مشاهده کرد. اگر روند اوضاع به همین گونه طی شود، بحران سیاسی نیز تشدید می شود، جنبش های توده ای و در رأس آنها، جنبش طبقاتی کارگران رشد و اعتلاء نوینی خواهند یافت.

سازمان فدائیان (اقلیت)

نیمه اول اردیبهشت ۸۷